

Predplate: van Šibenika
na tromjesec 3 K.
na pô godine 6 K.

Predplate u Šibeniku
sa donošanjem lista u kuću
odnaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE

SUBOTE U ZADRU

Naše školstvo.

Nevoljno stanje velike većine školskih zgrada kada da će još za dugo biti na štetu našim školama, jer ne vidimo, da bi naše obične mogle odoljeti i toj velikoj potrebi bez ogromnih žrtava. Javne su potrebe u nas još uvek velike, zahtijevaju troškova, kojima se obично tek mogu da podlažu, a među ovima pitanje školskih zgrada izasca kao najvažnije, ali na žalost osudjeno da čeka bolja vremena. Hoće li se do tih boljih vremena ikad doći, to je opet pitanje, jer mi u Dalmaciji, izučeni gorkim izkuštvom, izgubisemo već svaku vjeru u mogućnost, da bi kod austrijske vlade našli dobra razpoloženja, dobre volje za ovu pokrajinu.

Ako toj vladi nije bilo ni najmanje težko žrtvovati celiu Dalmaciju za dugih dvanaest godina tudišnjim interesima i nanieti joj ogromne štete od toliko miljuna, kako da ju u obće zanimaju pitanja naše javne koristi, kako da kod nje nastupi dobra volja, da počne i za Dalmaciju stogod raditi i maknadjaviti joj stare dugove? Za takovu vladu malenkost je, neznačnost je, ako škole nemaju pristojnih zgrada, za nju u obće već i to puno, što imamo kakovih takovih kuća za naše škole.

I školsko nas dakle pitanje utvrđuje u velikom uvjerenju, da nam u današnjim prilikama nema spasa, nema napredka. Kad budemo i na tom polju svoji, gospodari, moći ćemo nadat se dobru i radit za dobro naših škola. Narodno naše ujedinjenje jedini je uvjet procvata našeg školstva.

Treba nam sada zaviruti u nutarnost naših škola, u njihovo ustrojstvo, u njihove prilike, pod kojima funkcionišu. Kad bi se u tome pogledu podpuno obrazili zakonski propisi bilo bi mnogo toga manje požaliti. Ali za naše škole vrede samo oni zakonski propisi, koji od njih zahtijevaju, da podpune bude odgovarale svojoj zadaći rada i uspjeha, ali oni, koji podpomažu, koji olakočuju taj rad i taj uspjeh, ti ostaju jedino na papiru, ne provadaju se ni najmanje, a traže se od učitelja jednako da i bez te pomoći odgovore svemu i izpune svaku.

Uzeti ćemo ponajprije pitanje školskog po-hodjanja. Uza sve propise, inače dobre i valjane, kakovo je to pohodjanje kod većine naših škola? Vrlo slabo. A zašto? Jer se ne odklanjuju oni ozroci kojima je to pripisati, a ne odklanjuju se za to, jer vlasta naravski ne će da za to ništa žrtvuje. Kad bismo imali svugdje lepih školskih zgrada, zdravih i prostranih, imali bismo u njima i više djece. Kad bi se toj djeци primakla sva poukovna sredstva, sva učila u dovoljnoj ujeri, imali bismo u svakoj školi redovitiju i uspješniju pouku, a kad bismo pak imali i više učiteljskih mesta prema broju učenika, kako je to skroz potrebno, onda bismo imali zajamčen uspjeh u svakom pojediniu školskom razredu. Velimo razred, a ne odjeku, jer nam se već to ime u školama nimalo ne svidja. — A ne svidja nam se, jer uključuje u sebi onu anomaliju, nastalu samu iz težke potrebe, t. j. da se u jednom te istom razredu nalaze kod nas dva, tri, a često i četiri odjeka, s kojima učitelj treba posebno da se bavi, jer je gradivo za pojedini odjek naravski drugačije.

Po toj sistemi došlo se i u nas Dalmaciji do one grđne monstruoznosti, koju nam predstavlja jednorazredna mješovita razdieljena škola. Promislite: u takovoj školi po slovu liepog zatoka mogu, dapaće moraju da se nadju učenicima i učenice od prve do šeste školske godine, a po tome koliko jednih toliko drugih napose može da bude do osamdesetero. Učitelj po tome može u jutro imati osamdeset učenika u tri odjeka sa 6 školskih godina, a popodne opet toliko učenica jednako podijeljenih. Ostavljamo sada svakome, tko mole shvatiti i prosuditi celi taj kaos, da reče, je li humano moguće tražiti, da u takovoj školi bude ikakva uspjeha.

I do ovoga smo došli naravski onem istom pogubnom metodom škrtarenja, koja u obće svakoj ustanovi za naše narodno dobro onemogućuje pravu, valjalu djelatnost. Tako u nas vlasta promiće i podpomaže ono, što smjera na dobro naroda.

Ali se je za ovakove vrsti škola našla ipak dosjetka, izlaza. Navelo se, da one liepo uspijevaju u Njemačkoj, u toj klasičnoj zemlji pedagozije, navelo se, da se na taj način ipak daje elementarna pouka i ondje, gdje bi inače spram obstjećih prilika morala sasvim izostati, kad bi se drugačije postupalo t. j. kad bi se išlo za tim, da se tu urede škole kô u boljim, većim mjestima.

Nu tu dosjetku odgovaramo, da bi imala valjda mjesto u svemu drugome, samo ne u pitanju pučke škole. Bolje je u obće ne otvarati školu, nego li je otvoriti i podržavati u takim nesretnim odnosima. — Sto se tice pak izlike, da takva vrst škole uspijeva kod Njemača, iako o tome sumnjam, bit će nam ipak dozvoljeno kazati, da obstoji velika, paće golema razlika između naših osobito zagorskih selja i između mjestija, gdje njemački živi gospodovi. Tamo su sasvim druge prilike, tamo djeca dolaze u školu sasma drugačja, nego li kod nas, tamo su učitelji bolje vidjeni, bolje nagradjeni, tamo u jednu rieč sve priteže u pomoć pučke školi, dočim je ona kod nas kaši sira, osamljena, prepuštena svojoj kobi, osudjena da se bori sa svim mogućim potežkoćama.

U tome bas mi gledamo pravo zlo, što se i u nas hoće da oponaša u svemu njemački primjer, što se i u nas hoće da svede sve na njemački kalup, i što vlasta ne vidi, ne razume, ili ne će da razumije da smo mi sasvim drugačiji u svemu i po svemu od uzora, kojima ona u svakom pravu hoće da najvjernije služi.

Ne ćemo za to zaci u meritorno razpravljanje o svim nespretnostima, koje se u mješovitoj jednorazrednoj razdieljenoj pučkoj školi kod nas opažaju. Čitatelju je dovoljno znati, kako su udešene, a da *a priori* osudi svaki njihov obstanak. Ništa manje nije osuditi i druge vrste naših škola bile to jednorazredne ili viserazredne, gdje ga god ulazi onaj za nas koliko bedasti, toliko pogubni naziv *mješovite*. To je bijila nekakva mješavina, koja se ne da nikako izjednačiti, nikako konsolidovati i koja će uvek bit na štetu našem školstvu, dokle god ne izčeze sasvim iz njega.

Učitelj naši na svojim kotarskim i pokrajinskim konferencijama pretresli su dosta puta sva ova pitanja: i pitanje pohodjanja i pitanje razdobljena pouka i pitanje mjesovitih škola i

mnoga druga neizbrojna pitanja, što zasiceaju u dobar razvoj i napredak našeg školstva, ali je to sve skupa ostao uvek na žalost glas vanjeg u pustinji. Oni sejadnići za te konferencije toliko muče, da napisu, da narodu i iz taknu sve, što misle i što po izkustvu znaju, da bi bilo dobro i potrebno činiti za naše škole, ali sva njihova muka prodje ne samo bez priznanja, za kojim inače i ne granice, ali i bez odziva, bez praktična uspjeha. — Spominjemo se, da je na posljednjoj pokrajinskoj konferenciji bilo na poslovnom redu i ovo pitanje: „Što pučkoj školi u Dalmaciji smeta da se uspješno razvije?“ To su pitanje obradila dvojica trojica upravo izverpljivo, krasno. Pa? Sto je to pomoglo? Uza sve one gorke istine, koje su bile iznesene, i koje bi se drugovje bilo i to kako odmah uražile, mi i danas vidiemo naše škole u istim, ako ne gorim okolnostima i prilikama, a što je još gore, ne vidimo, kako spomenusmo, nigdje i ni odkuda znaka, koji bi nas u pogledu toga mogao da njezi.

Ovako je s našim pučkim školama. Čovjek bi mislio, da će ipak bit bolje sa školama građanskimi. Vare se.

O tome ćemo se pozabaviti u narednom članku, a onda ćemo se osvrnuti na naše školske knjige i na druge neke pojave, koje znatno utječe u pitanje našeg školstva.

O SVR T

na ovogodišnje kotarske učiteljske skupštine.

Piše Dorbici Vieko.

Uspešnji rad tek minulih kotarskih učiteljskih skupština širom Dalmacije, svakom je očito pokazalo koliko je našem učiteljstvu na srednjegovinskoj skupštini i kako mu je zbijlo da što bolje i uspješnije prosvetljenja i napretka narodnog. Stotine učitelja i učiteljica iz cijele pokrajine okupljalo se je prešlo praznika u bratskoj skupštini, da konfere, da se prijateljski sastane i dogovori, kako će se, narod i školstvo koristiti, da je cijelokupno naše novinstvo odjeknulo jednim odnjevljenjem glasom, koji je odobravao i hvalio taj rad učiteljstva dalmatinskoga.

Osvrneti se dakle na sve ove lijepe i utješljive glasove, sabrah to lovor lišće rasuto po novinstvu i iz njega skliko sviranje vječanje, da ga postavim na trudom oznjenu i nepravdom obasnutu mučeniku sjedištu glavnog patnika, koji je najviše narodnom napretku i prosvetljenju vazda od prvih najvećih narodnih borba pa do danas doprinio: odlučih se dakle da ga dosegno posadim na dično čelo dalmatinskog nastavnika.

Zadatak kotarskih učiteljskih konferencija već je po sebi znamenit, jer se na njima sabrani učitelji imaju dogovoriti i vjećati o stvarima koje zasiceaju u školstvu, a naročito reći svoju o stalešim, pedagoško-didaktičkim i u opće prosvetljennim pitanjima.

Premda se događaju da sve plemente želi i zgodni zaključci iznešeni i prihvaćeni prigodno, tko konferenciju, ostaju obično samo na papiru skupštinskih zapisnika, to ipak vidimo, da se naše učiteljsko s oduševljenjem i zanosom pripravlja, zgodno rješava i ožiljno učestvuje u raspravljanju dnevnih redova, pa time najbolje pobije tvrdnje koje su u javnosti nicali, da su kotarske učiteljske skupštine suviše. — Ja naprotiv tvđim da su ove konferencije u toliko suviše, što njihove zaključke povozni faktori ne ostvaruju, već ostavljaju da budu glas vajpućeg u pustinji. Svako drugo nabavljavanje i maloučavanje učiteljskih skupština, nepravde je i neplenenje, jer su one nužne, da se na njima učiteljstvo sastaje, dogovara, krije i točila svoje znanje i strukovnu spremu, pa nema učitelja ili učiteljice, koja se skupštine ne ponesu svojoj školici barem koje novo zrnce umjeća, strukovnog znanja i odnjevljenja za daljnji tegotti rad.

Pradplate i pisma šiju se Uredništu. Nepriskrivena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vrataju. Oglaši, priobčena, pisma, zabave itd. Izkazu se po 20 para radak = ili po pogodbi. —

Kotarske su dakle učiteljske skupštine od velike koristi po sami učiteljski stalež, po naše školstvo i po isti narod, a to je najbolje dokazalo tek minulo njihovo obdržanje siroma pokrajine.

Osvremeno li se na dnevne redove pojedini ovogodišnjih skupština, vidjeti ćemo koliko je tu krasnih tačaka, koje se bave o školskim knjigama, o učevnim predmetima, nastavnim osnovama, pedagoško-sfilholijskim i didaktičkim temama, aktualnim, gospodarskim, ekonomskim, socijalnim i narodnim pitanjima, te o slijesat zgodno probrani praktičnim predavanjima. — Politički i mnogi crkveni dostojanstvenici, profesori i drugi prijatelji prosjevte prisutvivali su mnogim skupština i ponuđati radnju.

U koliko su mi bili pri ruci poslovni redovi raznih kotara i što sam mogao iz novinstva pribrat, rek bi da su se o prethodni posebnih nastavnih osnova bavile skupština Zadra, Spiljet, Makarske, Metkovića, Benkovca i Kotora, a ova posljednja raspravila je i o načelima i građi normalne nastavne osnovne za ponavljajonice (svatko-nedjeljne škole) u onom kotaru. Ponajbolje učiteljske sile pretresale su o preusmehu nastavnih osnova, iz čega će zaista školstvo pojedinih kotara episti neizmjerne vaspitne koriste.

Pitanjima aktuelne naravi posvećen je cijeli niz rasprava, izmed kojih zaslužno je napomenuti sljedeći: 1. „Je li zgodna propisana razdioba školskih satova ili nije? Nije li, kako bi se doala bolje urediti?“ (Šibenik). 2. „Na koji će način i pučka škola djelovati protiv iseljivanju našeg naroda u tugje krajevje?“ (Spiljet). 3. „Kako pučka škola može stati na put opakoj navici kletava i psovava?“ (Dubrovnik). 4. „Je li samo djelovanje pučke škole dovoljno za pučku prospektu?“ (Dubrovnik). 5. „Je li kultura sto je u materijalom? Nije li, što je pučka škola u tom pogledu da radi?“ (Spiljet). 6. „Učitelj u samom pokretu protiv analfabetizmu?“ (Knin).

Kako se vidi iz ovoga niza pitanja, učiteljstvo je raspravljalo o mnogim važnim temama, koje u današnjoj dobi interesuju ne samo školu i učitelja, nego i u svom dobromislu inteligenziju.

U borbi koja se razvila u pitanju polu i cijelogodnog ponučavanja kod drugih naroda, eto nečemo zaostati zar ni mi, jer pitanje koje je bilo iznešeno na šibenskoj skupštini, a o kojemu je zauvijeko raspravljao vrijedan učitelj građanskoj škole Danilo Petranović, mora postati pitanje cijele pokrajine. Ja ga smatramo toliko važnim, da mi se čini, da bi veoma korisno bilo, kad bi se dogodila pokrajinska konferencija o njemu bavila, pošto je ta skupština za naše učiteljstvo najviši forum, gdje šalje one koje su povjerenjem bira.

Emigracija našega naroda u tudi i daleki svijet, zahvaća sve to više maha, pa toliki naši nekad veseli komšili, mnoga sela pojedinih krajina ostaju bez mlade i radne sile, koja bi imala ovu rodnu gradinu obragivati i od zla braniti. Značenje je dačko pitanje o djelovanju pučke škole protiv iseljivanju, koje je na spiljetskoj skupštini rješio nadučitelj iz poljčkih Jesenica Supin.

Bogumirska psovka i klevta zahvaća na žalost, sve to više maha, ne samo u gradskim i varoškim, da li i u seoskim pučanstvima, pa se svaki čas čuju od najstarijeg do najmlađeg, od muška do ženskoga užasna prokletstva i positi. Pučka škola, koja ima uživšen zadac moralnog odgoja, dužna se je protiv tomu boriti, a kako će to zaizbri i postići. Stip-čević.

U ovom vijeću gdje kultura hrli dijametralnim korakom napravo, i prosvetljenje našega puka, ako hoćemo da uporedimo koracamo sa ostalim kulturnim narodima, ima većih iziskivanja. Da li je djelovanje naše pučke škole kadro same da tim zahtijevima općeg prosvetljjenja udovoli, riješio je takozjer na dubrovačkoj skupštini učitelj M. Kusjanović.

Tako rekuć, u svezi sa gornjom raspravom, stala bi ona koju su izveli u spiljetskoj konferenciji učitelji Angjelinović i Sisgoreo, a bavi se o tomu, da li je kultura djelovala na čovječanstvo i u moralnom pogledu, kao što je u materijalom, pa ako nije, što je pučkoj školi u tom pogledu poraditi. Baš sada, kad se na raspuštu nove i stare škole dižu glasovi *pro* i *contra* našem školstvu, mislim, da

je ovo pitanje upravo umjesno bilo, a imena gospodjstvija jamče nam da je moralno biti i svestrano riješeno.

Moja je malenkost smatrala, da i pitanje o analfabetizmu, o kojemu se danas toliko piše, govori i bori po različitim metodama, spada u teme aktuelne naravi, pa ga evo ovđe i napomijenim, primjetkom da sam o istomu u kninskoj skupštini imao čast konferisati. — Znamenit je i dopao mi se je poseban zaključak pri razpravi o analfabetizmu prihvaden, kojim se traži, neka se učiteljima prigodom njihova vojničkog vježbanja povjeri vojaci analfabeti, da ih u pisanju pouče. Mješte neprestanog vježbanja u kniet, nieder, marsch i sljede, koje po punu četiri sedmice uzalud učitelje ganja, bilo bi ponučavanje analfabeta kud i kamo po narod i po vojsku, pa i po sruhtu mjetala bolje, a po vojničku četu korisnije jer bi manji vojaka nеписменih bilo. Ne bi služilo drugo već da polovicom kolovoza dovršuju velike vojne vježbe, pa kad poteknjem rujna dolaze načelji na vojničko izobrazje, mjesto puškom, počnu perom po "cimerima" analfabete, koji i tako kasnije velikih vježba ne učinju, učiti. Do koga je, imao bi se vojski zauzeti, da ovaj zaključak bude ostvaren.

Razprava strog pedagoško-phioloski ili metodičke naravi, bilo je takozjer dosta obragjenih, pa je vrijedno među ostalim napomenuti ove: 1. „Kako je našim školama ispitom individualnih osobina djece i kako bi se imalo postupati, da se taj glavni predviđaju uzgojnog uspjeha što bolje obrađi?“ (Šibenik). 2. „Formalni stupnjevi u poreći i prigovori protiv njima.“ (Zadar). 3. „Preduzimanje odgojnijih štiva i njihovo obragjanje na osnovu formalnih stepena, s osobitim obzirom na prilike naših škola.“ (Kotor). 4. „Auktoritet nastavnika s obzirom na didaktičku i školsku disiplinu (Slijep).“ 5. „Kako je učitelj urediti svoje nastorno djelovanje, a da se dječja privršku što samostalnijem radu?“ (Knin). 6. „Kako će učitelj urediti uzgojnu pouku prama sa dasnjim prilikama djece ovog kotara, a da uzgojni zadatku pusti škole bude potpuno odgovarao načelu praktičnosti?“ (Šibenik).

DOPISI.

Vodice.

U radu vodičkih „otaca“. — Ovih dana obično vjeće imalo sjednicu. Pretršalo razina pitanja. Najprije odobrilo „Končani račun 1905.“ sa pretčkom u novcu K 14723.11 i u zaostalom porezu K stara, po vlasti razpuštena uprava, ostavila u gotovu do 13000 K. Pri zaostalom, neutjerenom porezu vjećnik Bonjolo zagovarao da se posjednik, vinogradara mora oprostiti svakog poreza, jer filoksera sve poštarala, uništila. Nada se, da će uprava i vjeće uvažiti tim više, što načelnik za svoj posjed zatraži oprost: pa kad znao za se i svoje vinograde, da će i za svoje ovčice, običnare. Predlaže preštost, da se između „Eventualiju“ iznesu i o istomu razpravlja. Načelnik odvraća: da takovo pitanje nije sada na dnevnom redu, da ga iznese u sjednici kada bude pretršenje Proračuna 1907. Zna on da rati. Pitanje svoje zemljarine uredio, a običnari neka se misle!

Još se odlučilo provesti diobu „Maloga gaja“ i nekojih drugih cestica, te zatražiti dotični dozvolu. Ob ovom pitanju lukavu sastavljao zapisnik. Izostavljen, da Upraviteljstvo predložilo oporezovati svaku diobu sa 50 K. Načelnik natezao: „kako bi bilo korišteno provesti diobu, te da se odmjeri prilični (?) porez za pojedinu diobu, koji iznos da se upotrebi za gradnju ... zvonika“. Vjećnik Bonjolo opaža: da se udari porez (K 2) za same troškove. Što bi spalo na pravedenje diobe, jer da se ne može udariti veliki namet (K 50), pošto da narod ne može plasati, a za gradnju zvonika neka se drugim načinom pobriće. Još je vjećnik Bogoljub tužio: kako pučanstvo sei u tudjini trbuhanom za kruhom, jer ga potreba, nevolja, glad gone; kako će diobe uz bezcenu biti razprodane i postati vlastništvo pojedincata, kamatnika, te pri koncu koncu. Vodice ostali i bez pašnjaka i bez šume i bez zemlje i bez novaca. Nu ovo ostalo zapisnicaru — per!

Stoji u zapisniku: da naši „otci“ jednoglasno poprimili postaviti pristojbine na preglednu mesecu velikim K 2, mali žabu par 20 po glavi. Predlogu osobiti zagovor posvetio vjećnik Srečko Šain: „da je prije bila udarena pristojbina za preglednu mesec, koja se je kašnje zbacila, s toga da je pravdno stvar udariti iste pristojbine“. Suvršan predlog; neumjetan zaključak. Malo razjašnjenje. Obično vjeće ovaj predlog usvojilo ili 1901 ili 1902, pa ga u dijelu provelo. Sadašnji imenovan načelnik, kao vladin povjerenik, u izbornu svrhe samovoljno zaključak, pri svomu nastupu, zabacio. Izbori bili, prošli i zaboravili se. Pristojbini pregledana mesa treba utjeravati. Uložen je utok: da imenovani načelnik Šain naknadni obični pristojbini u predmetu pretrpješnje štete 1904—1906, jer niti mogao niti

smjeo samovoljno pravomoći i u djelu provedeni zaključak vjeća — batalti.

Ljudi dobromislici za svoje občinare podigli glas protiv neurednosti, nepravdama, bezglavlju i bezpravlu vladinog povjerenika imenovanog načelnika. Jedni — osobito vlastodržci — nevjerovali, drugi da prečeravaju, a treći izsmjejavali. Zadnja sjednica vjeća dala nam — za sad — pravo u planu, groblju. Pri razpravljanju o povisjenju plaće grobaru, ex načelnik razpustio občine brat imenovanog načelnika vjećnik Šrečko Šain tuži se (a stoji u zapisniku): „svakomu poznato grobar služi se sa travom u grobistu i pušta blago, pasti kao da je ono njegova svinja“. Hvala iskrnosti i priznanju, ali sva prilika, grobar puša u nemilost; jasle se spremaš za drugo mezmice.

Zemaljski Odbor svojom odlukom 7. lipnja br. 3220 naložio občinskom upraviteljstvu bezoduzano savjeti občinsko vjeće koje će imati pretrpješni i za zaključak:

a) vrhu procene u novcu određenih 5 nadmuka: naznačiti iznos nadmice, sto će imati da izplaće ono obitelji koja niesu nadmice izvršili u sjeku „Maloga gaja“.

b) vrhu popisa, što će mu upraviteljstvo podastriciti oniti obitelji što imadu pravo da uđionici su u sjeku „Maloga gaja“.

c) shodno odrediti, da se omogući jednako udiočivanje i drugima pravo imajućim obiteljima u u sjeku „Maloga gaja“, kada budu izpunile što će im se još odrediti zaključkom vjeća čim isti začnute.

Odluka ne samo što dava uputu, ona peli bez odvlačni saziv, pretresanje i u predmetu zaključak. Nakon 4 mjeseca imenovanja načelnika saziv vjeće i dava odluku na postoći pročitati medju „Eventualiju“! Vjećnik Šrečko Šain razumio da ne ide tako, pa priskoci bratu načelniku sa predlogom: „Posto smatram da rad občinskog upraviteljstva u predmetu sasvim je korektan, vjeće podpuno odobrava postupak upraviteljstva“! Komodni zaključak!

Pri koncu sjednice vladina dječa, kô i naša nejačad, počela dubest, pušnati se. A eto, u isto dobroj časi, ako nije proračunano! I opet, on, vjećnik Šrečko Šain stavio prešni predlog: „O, odcijepitevju odlomka Tribunj u tješanskoj občini, a priključenju političkoj občini Vodice“. Vadimo iz zapisnika. Reče: „1903. Sabor glasovao odcipljenje i priključenje. Ali gg, vjećnici morate znati, da nije koštalo glasovanje tog zakona. Sto se ne događa nigdje u ustanovu države, to se zbijalo u ovoj jednoj Dalmaciji. Nasa brižljivija Vlada zadarška (?) popratila je oštronog i nepravog proračuna, a sve to radi Vladinog tadašnjeg (?) političkog gledišta. Na mari ona ako Tribunjem umira bez liečnika, radiju se dječa bez primjene, putuju do današnjeg sieloboda 13 mjesto 3 kilometra. Ona vidi bolje korist, Tribunjaca od naših zastupnika i od samih Tribunjaca! Jer što oni traže i u čemu gledaju svoju veliku korist, to Vlada neodobrava! Ovakovim postupanjem Vlada je došla u sukob s prestavnicim zemlje...“

Za bolju ilustraciju vjećnik Šrečko Šain morao naznati i posebice izaknuti: da se to dogodilo za njegovu načelnikovanju; da se ljudi sustava s njim u dogovoru protivili tom odcipljenju i priključenju jedino radi širenja pravaske misli; da je on prestatnici te iste Vlade, po međusobnom dogovoru, svojom određkom, radi svog interesa, izuzeo na milost i nemilost vodčiku občina; da je u političkima izborima tom istom sistemu, toj istoj Vladi, tini istim ludinu bio pri ruci, kao što su oni i njemu; da se njime niti sada s njima razkrstio jer ne može radi brata; pače, da i danas občina vodčika sa načelnikom Šainom uzdrži se jedino bezakonjem i od vladine milosti. Da je on vjećnik Šrečko Šain, sve ovo priznao, dokazao bi da se pokajao onog gnajusnog ortašta, pa Hrvati vodiči — moguće — bi mu no samo vjerovali, već ga i primili kao otac.... rasipnog sina.

A tako?

Lakrdija čorbe ne začinja!

Opuzen.

(Ribarska Neretvanska Zadruga.) Na 27. listopada u noći ubili su iz pušaka naši ribari u jezeru zvanu „Modrić“, kod nas još nevidjenog sisavca „Morsko tele“ (Poma, Phoca vitulina), koja žive u Baltičkom, sjevernom i sredozemnom moru. Dug je 1,40 m, težio je 136 kg.

Ribari su je doveli i predali zadruzi, te pokle su je mnogi razgledali, odpremljena ga je u zemaljski muzej u Sarajevo.

Na koji je način zabiludio novi gost, te nam došao u posjet, nama je zagonetno, ali svakako je vjerljivo, da je isti hotio pokazati visokoj e. k. pomorskoj vlasti u Trstu, da bi Neretva bila veoma prikladna za svakovrstnu morskiju ribu i umjetne ribnjake, samo kad bi se za to udesila, a sve to ne iziskiva Bog zna kako ogromnih troškova.

Nisu riedki slučevi, da se opažaju i love, u nekim jezerima neretvanskim, razni primjeri morskih riba, ali dakako sve u malom broju, jer cieli i levi kraj ušće Neretve opasan je bedemom, na kojem su jedna vratia i to plitka i uzka.

Po raznim novinama viši se je puta pisalo i razlagalo o velikoj potrebi uređenja jezera i ušća Neretvanskog za uzgoj ribe, ali na žalost ne vidi se nista.

Ista zadružna učinila je predstavku na razna mjesto, pak sva je prilika da je sve pošlo u koš.

Počuo se glas u nekim novinama, da će se zadružna razpustiti, nego na veliku žalost protivnika neće. Istina je da ne napreduje onako, kako bi moral, ali tomu je uzrok što zadružna vrlo slabu ekonomski stoji.

Nije zadružna kriva što je siromašna, te ne može praviti čudesa.

Istini na čest, zadružna je primila nješto prijome, ali veoma mršave, s kojom je mogla samo neke maleknosti začepiti.

Dobiva se svih strana naručaba, ali ne može nipošto udovoljiti, posto se ne može dovoljno ribe načuditi.

Kako se je više puta kazalo, trebalo bi da c. k. pomorska vlada u Trstu odmah jednino malim glibodrom izduže jezera Neretve i otvori na naspim nekoliko vrata, kroz koja bi more lakše promiralo u jezera.

Pročišćenju jezera i prekopom nasipa svrha bi bila, da se riba morska u ovećem dijelu namami i osim toga, da bude uviđek neka struja morske vode, koja bi se mješala u tim jezerima. To jedino daje povoda nekima ribama da se u jezeru sele.

Dokle se god to ne uredi, ne ima nade, da će se trad „ribarima izplaćivati i da će zadružna napredovati kako bi trebalo.“

Minograd spomenut ćemo, da prirodnji položaj jezera neretvanskih odgovara umjetnim kod Chioggie i Fuzine.

Drugi je uzrok i nezgoda za zadružnu, što ribari nemaju gdje zakloniti glavu za različnih vremena. Na nadležnom mjestu odlučna bi bila svota od 4000 K za zgradu, koja se imala sazidati na Gallčaku pri ušću Neretve, pak danas rek bi, da su i na to zaboravili. Još se nista ne pripravlja, a zima se primije.

Razumjeva se samo sobom da zadružna mnogo sredstava treba, da se razvije i uredi po zahtijevima moderne ribarske tehnike, ali sama nije u stanju a sa nadležnih mjestu dolaze samo medena obetavanja na vječno.

S toga, neka c. k. pomorska vlada u Trstu obilježi promisli i čim prije izvede potrebito oko jezera i nasipa, neku sagradu kuću na ušću Neretve za ribare, a zadružni nek priteče u pomoć obiljetom priopćimo.

Za bolju ilustraciju vjećnik Šrečko Šain morao naznati i posebice izaknuti: da se to dogodilo za njegovu načelnikovanju; da se ljudi sustava s njim u dogovoru protivili tom odcipljenju i priključenju jedino radi širenja pravaske misli; da je on prestatnici te iste Vlade, po međusobnom dogovoru, svojom određkom, radi svog interesa, izuzeo na milost i nemilost vodčiku občina; da je u političkima izborima tom istom sistemu, toj istoj Vladi, tini istim ludinu bio pri ruci, kao što su oni i njemu; da se njime niti sada s njima razkrstio jer ne može radi brata; pače, da i danas občina vodčika sa načelnikom Šainom uzdrži se jedino bezakonjem i od vladine milosti. Da je on vjećnik Šrečko Šain, sve ovo priznao, dokazao bi da se pokajao onog gnajusnog ortašta, pa Hrvati vodiči — moguće — bi mu no samo vjerovali, već ga i primili kao otac.... rasipnog sina.

Uzprkos ružnju vremenu prostrana dvoranu našeg „Sokola“ bila je dopkom puna otvara sveta, a nito nam je izdati, da se odlikovala naša crvena kapa na osebi mladeži dijeli naši školski. Preporučili bi Upravi „Sokola“ a našim diljem, da ne zatreba truda, a ni troška, ter nas po češće ovako ne počet, a jer ovake zavabe koli služe užitku, doprinose mnogo budžetu hrvatske svetosti!

* * *

Dalmata* se u zadnjem broju izpuštarao u u kilometričnom članku iz našeg Šibenika o demostrijaciji.

Članak vri lažim i netačnostim, a to je posljedna vrlina svih naših talijana, kad ne mogu drugačije, onda udare u žice laži i demostrijacije.

U ciljem članku hoće da prikaže, kao da demostrijacija bijahu organizirane, i da su prevršile granice pristojnosti i civilizacije. Dočini stoji obratno: demostrijacija bijahu dostojanstvene, i bijahu takove, da zastrašiće ne samo kapelike neg i glazbare, a i glasovite Dr. Pini i Čaće koji m o r a o še udovoljiti zahtjevima hrvača i ustaviti udaranje glazbare, a ne jer kapeliku p o z l i l i .

Kao što rekoh članak se odlikuje „u izvršanju“ i lažim, ali „kulmen“ je dostigao u tom, kad veli, da su demostrijacijama učestvovali i sudbeni pristojbinci, koji se mirno šetaju i kao Hrvati mislim uživaju u tom što im se vraća milo za dragu. Glasoviti do-

pisnik papirnatog „Dalmata“ bezočno laže, kad veli, da je tu bio i prislušnik B. Stambuk kog tu nije, pa mislim dostatan je ovaj fakt, da utjeraš u laž dopisnika, i rečeš mu: u kut kukavče koji se služi onako podlin denuncijam, da maškoši činovniku.

Mi Hrvati ne ćemo vas slediti; nije nam u krvi, jer smo raso odvise plemena, a i tako smo visoko dosegli sa svim onim što svakom čovjeku potrebito, da bude član ljudskog društva, u čem naši talijani zaostaju pa nećemo, da denunciramo neke talijanske činovnike koji su stupovi Dalmatovaca i kula novniku.

Zašto je mi Hrvati i nećemo, da se ušću u Vici Arasa, mladiću od 21 god, i usmratio ga na hip.

Krome u kojim se igra po cijeli dan i noć bivaju povod ovom zaostalom dogadjaju.

Mislim da bi poglavar Madirazzo bio dužan biti puno skrt sa podjeljivanjem dozvola za otvor krcanja, jer bi tim mnogo i mnogo koristio brižnog narodu.

Ali da! Madirazzo je, da proganjana hrvata i do toga da isti nedobiju „Hrvatske tiskare“ koja je neobuhodno potrebita, i koja će sluziti samu prešljivanju ovog zapuštenog naroda. On te neće, a kracma da. Zaostno!

Iz Prvića nam se tuže na samovoljno ponasanje onog poštarskog opremača i novoimenovanog glavarja. Ovaj kao zao sluga goreg gospoda, prometno se u zadnje doba u pravog despota, pa svakome dodijava. U pučanstvu to izazivaju opravdano nezadovoljstvo, koje raste s dana na dan. Tužbe seljana na nadležne vlasti ne pomazu nit najmanje. Kao da sve to nije dosta, taj glavar kao i nadalje prodaje u svom ducanu talijanski papir za pušenje, a neće bit nikakvo ēdo, ako da mala stana provadati i „Leghino“ zigice. Ovako je, kad cigana zapane carstvo!

Južna klijljiva vremena uzsledila su na nekidnjim hepmi dnevnima. Pravo jesenskog tmurnoga doba.

Požrtvovnim zauzimanjem vlč. ot. Matica Mirica, gardijana odvise dominikanskog manastira, dovršene su popravne radnje u unutrašnjosti crkve sv. Dinka u Dočin. Cielo tlo crkve bilo je izpreobraženo. Po liepome stilu i po krasnoj izvedbi radnja to je sada jedna od najljepših crkava u Šibeniku. Izvanski radnja i baš tradicija zvakača zadržala je s nedostatka novčanih sredstava. Nadat se je, da vlč. ot. Mirić počet sretno na rukom privesti i do kraju u zauzimanju dovršenu ovu crkvu.

Našim predbjrojnicima. Dogodi se često, da iznenada primimo koji broj našeg lista nazad, a na dotičnoj fašici ili ne bude ništa naznačeno ili pak najviše riječi: ne prima se. — To bismo još shvatili u početku predbjrojne, ali da nam jedan predbjrojnik odbije list poslike 6, 8, 10 i više mjeseci bez navedbe razloga, to ne može uvjet biti. Valja da ih ima po postarskim uređima, koji name ne neprilike radi. Molimo naše cijenj predbjrojnicu da se, — u slučaju da bi odbili list, — na fašici čitljivo podpišu, a državu da to potvrdi i svojim pečatom. Tad neće biti sumnje. Inače mi ćemo slijediti slati redovito list.

Zahvala. Naše uredništvo primilo je od jugoslovenskog akademskog društva „Sloga“ u Ljubljani, sliedeći zahvalu:

Zahvaljujemo se najtrplije na dobroti, koju ste nam iskazali, siljavajući nam Vaš ej. list, ovišnjenočni smo, da nas i u buduće ne ćete zaboraviti.

Ujedno Vas moljivamo, da izvolite u Vaš ej. list oglasiti odbor društva, izabrani na glavnoj sjednici dne 20. mjeseca:

Andjeo Kučan, predsjednik; Ivan Turina, I. tajnik; Ivan Persolović, II. tajnik; Milorad Lazarević, blagajnik; Marko Jordanov i Jakov Kučan revizor.

Doseđeni talijanci dobili su u zadnje dobi već razlike dozvolu za nošnju oružja, pa ih je prebio kraljevski oružnik za nošnju oružja, posle modernog sustava na otoku Vrmniku. Vapno je od najbolje vrste, te maksimalnog sadržaja čistog vapnenog kisica (A O) što je priznato i od c. k. kemično-gospodarske postaje u Splitu.

Preporučamo ovo domaće poduzeće.

Novi porezni ured otvorit će se početkom srpnja 1907 u Tisnom. Dostojno i pravedno.

U restauraciji „Balkan“ bilo je takodje nešto tučnjava u prošlu nedjelju obnec, a to radi izaziva pjevanja njeke mladjarice. Bilo je porazbijeno i njesto posudja. Redarstvo i oružnici pritekli i razstavili nemirnjake.

Provala. U noći između 31/10 i 1. t. mj. nepoznati zlikovci uvinuće su na majstorski način u bureau g. Pia Negri-a i provrtješe mu Vertajmoviću sa stražnje strane, odnjeviš svotn od 419 K. U kasi malazlo se do 14.000 K, ali da tih nisu valjda mogli doprijeti. Sudeći po svemu, obavila su taj posao čeljad vrlo vješte srome poslu, jer su imala sobom gotov plan i sve konvencionalne znakove do cilja. Stvar je prijavljena dakako državnom odvjetništvu, koje iztražuje.

Potukli se. U ponedjeljak obnoć u kavani „k Cesmi“ na obali trojica trijona u t. Ante Sredonja, Petar Kalik i Josip Kandžić poslavali se nješto radi igre od dana prve. Dok su se tukli, prisjelo redarstvo i uspasio svu trojicu.

Iz zapisaka

nеког младог čakaka.

Moj zapisak o senjskim Olivierima itd. dobrim Hrvatima, uzrjao je nekog panoljetnoga — *del puro sangue*. Da nještin tog motorov gaspara, neka znade, da su obitelji Oliviera itd. u drugoj ili trećoj generaciji, a motori gaspar piše: *Razumijem, kad neki Talijan dolje u Germaniju ili Argentinu, da mu nadseđnici mogu biti Germani ili Argentinac*. Bravo, mi piše! Eto tako i Talijani, kad budu u hrvatski Senj ili hrvatska Dalmacija mogu, dapaće je naravno, da im nadseđnici postanu dobrini Hrvatima. *Ecco con un uomo di bon senso va d'accordo anche una minorenne!* — — — Naš Dr. Smoljaka nije sretne ruke. Naši žemljadi talijanskog jezika odgovaraju mu *proprio sragionando*. A. Smoljaka siroti piše još *jesu li Talijani učinili to, jesu li uradili to?* Znajemo svemu što kriva mama Austrija, a naši žemljadi talijanskog jezika manina su mezinčad, er da nisu poduprli bi sva hrvatska nastojašta. Napokon redi ēu i *naun regionam di lor*, već budimo mi celi i podupni ljudi, svoji u svojoj kući, pa ne trebamo nište pomoći, a najmanje one naših žemljaka *Latina*, kojim je *prva i zadnja misao*, kako bi se opet u našoj kući dostala komanda.

Očeši

JAVNA ZAHVALA.

U težkoj nesreći, koja nas je zadesila pre ranom smrću naše milje i nezaboravne kćeri

IVKE ŽARKOVIĆ

primili smo bezbroj izkaza osobite i iskrene susjedi, pa zato osjećamo dužnost, da bez razlike svima onima, koji se tom tužnom prigodom sjetiše i koji nam u bud kafav način uzna stajaše ublažiti težku bol, izrazimo našu naj dublju zahvalnost i blagodarnost.

U Šibeniku, 30 listopada 1906.

Juraj i Ana Žarković,
za se i za rođinu.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik
PETAR PIJLIĆ.
Tiskar: „Katoličke Hrvatske Tiskarne“.

Br. 8812. 2-3

OGLAS NATJEĆAJA.

Otvara se natječaj na više običinskih stipendija u ukupnom iznosu od 850 K., i to za skol. god. 1906/97.

Pravo natjecati se imaju oni siromašni učenici, koji poluhaju ili namjeravaju poluhajati koju srednju ili višu školu, a jesu pripadnici ove občine.

Rok ovome natječatu traje do 15. studenoga o. g., a dotične molbe sa nužnim izpravama imaju se prikazati podpisano na občinskom upraviteljstvu.

Od občinskog Upraviteljstva.

Šibenik, 25. listopada 1906.

Načelnik

STOJIĆ.

Prisjednik
P. Ćikara.

Br. 8813.

2-3

OGLAS NATJEĆAJA.

Otvara se natječaj na jednu stipendiju od godišnjih K 600, za škol. god 1906/907 i i za unaprijeđ i to iz zaklade „Supuk-Bilić-Lapenna“.

Pravo natjecati se imaju oni učenici, koji poluhaju ili namjeravaju poluhajati koju hrvatsku srednju, višu ili strukovnu školu, koji dokazuju da su siromašni i koji su pripadnici ove občine.

Rok ovome natječaju traje do 15. studenoga ove god., a dotične molbe sa nužnim izpravama imaju se prikazati podpisano na občinskoj Upraviteljstvu.

Od občinskog Upraviteljstva.

Šibenik, 25. listopada 1906.

Načelnik

STOJIĆ.

Prisjednik
P. Ćikara.

.

.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884, pa općini slob. i kralj.

glavnog grada Zagreba.

jedini je domaći osiguravajući zavod.

Ova zadruga, osnovana na uzajamnosti, tom prouštanjem i najčvršćem temelju prima, uz vrlo povoljne uvjete svake vrsti nekretnine (kuće, gospodarske zgrade, tvornice, motor-milinove i t. d.) te pokretne (kao knjižni naredi, gospodarsko oruđje, spreme, strojevi, blago, žito, dučansku robu i t. d.) u osiguranje protiv požara i gromu uz najnižu cenu i najbolje jamčenje.

Jamčenje glavnica zadruge 1 milijun kruna. Godišnji prihod premija i pristojba preko 760.000 K.

Listnica obveza zadružnih članova 2,732,483,37 K.

Posebne pričuve 300.000 K.

Izplaćene požarne stote do ove godine 2,120,608,13 K.

„CROATIA“ posreduje za svoje osiguranike kod prihvjetača zavoda za zajmove na nekretnine.

Za Dalmaciju i otoci daje *glavno povjereništvo i naznarioćno „CROATIA“ u Splitu*. — Sve nužne informacije i upute.

Ured: Ulica Dosud k broju 356 (kuća bivša Juras.)

Sposobni putni agenci primaju se i vrlo dobro honoriраju.

HOTEL BALKAN TRST.

KAVANA I RESTAURACIJA.

Nova zgrada, 70 elegantnih soba, lift, električna rasvjeta, kupelji, cene unijerene.

Počekaj a Kogli.

Nova zgrada, 70 elegantnih soba, lift, električna rasvjeta, kupelji, cene unijerene.

Nova zgrada, 70 elegantnih soba, lift, električna rasvjeta, kupelji, cene unijerene.

POKRAJINSKI ZAVOD

za osiguracije života i dohotaka

za Dolnju Austriju u BEČU.

(utemeljen god. 1899.)

ZAVOD SE OSNIVA NA NAČELU UZAJAMNOSTI.

Pokrajinska dotacija:

K 1.000.000

Temeljna glavnica

K 2.000.000

GODIŠNJE POKRAJINSKE SUBVENCIJE K 600.000

Stanje osiguracija u krjeposti od 31. prosinca 1904. 46.565 pogodba za glavnici od K 79.048.594 i za godišnje dohotke od K 349.827.24.

Stanje blagajne fondova nakon d-znake pretičaka

dvuevnih 31. prosinca 1904 K 10.253.593.22.

Zavod se bavi takođe granom puškog osiguravanja od 50 para mjesecišnih pa napred.

Obavijesti i razjašnjenja daje glavni zastupatelj na Trst, Primorje, Istru i Dalmaciju.

VJEKOSLAV SIROVICA,
Trst, Va Nuova, Br. 26. I. pod.

PRVA PONUDA

čuvajte se

držite uviek u kući niomirisni Feller sok od bilik

sa markom

Elsa-Fluid,

jer isti djeluje sjegurno i brzo kod zglobojke i rheume, probadanja, grčeva; te kod bolesti noge, glave, kostiju, živaca, izčašenja, hunjavice, migrene, slabote, iznemoglosti, upale, kucanja srca, zvijanje u ušima, slabote očiju, bolesti prsi i artikulacije i kod grozničavog stanja itd.

12 mali ili 6 dvostruki flasa zapadaju franko 5 kruna, 24 male ili 12 dvostruki kruna 8,60, 48 male ili 24 dvostruke kruna 16 — kod proizvoditelja E. V. Feller, apotekar u STUBICI Elsaplatte B. 202 (Hrvatska).

Zasluzuje preporučiti Feller Rhabber pilule za čišćenje, sa Markom Elsaßen 4. — iste djeluju izvredno kod bolesti želudeca, probave, zapora itd.

Pravog Balsama dobije se za kr. 5, ne samo jedan nego 2 tucta.

RIEČKA PODRUŽNICA

HRV. POLJODJELJSKE BANKE

DIONIČKO DRUŽSTVO

Via del Molo br. 2. — Rieka — Via del Molo br. 2.

Prima novac na uložene knjižnice i ukamaće ga za sada sa čistih 3,6%.

Prima novac uz ustanoviti se imajuće uvjete na tekuci račun (Conto Corrente).

Obavlja naplate i izplate za tudi račun na mjestnim i stranim tržištima.

Kupuje i prodaje za vlastiti i tudi račun sve zemaljske proizvode i raznovrstanu robu: brašno, posje, grah, sočevice, laneno i kud-lijno sjeme, djelatlinu, sieno, suhe šljive, pekmmez, šiske, žir, borovac, sjeme od bundeve (misirala, tikve), kožu, govedji loj, vosak, umjetno gnojivo, gospodarstvene strojeve, vinogradarske sprave i potrebitine (galicu i sumpor).

Podjeljuje predimovne na sve vrste žitarica, zemaljskih proizvoda i robu, koja brzom pokvarenjem izložena nije.

Prenuzima na skladiste žitarice, zemaljske proizvode i za uskladištenje sposobnu robu u vlastitim skladistima i vrši sve time skopčane transakcije.

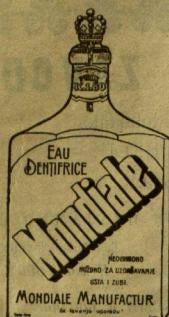
Bavi se u obće svim poslovima, koji u te struke zasjecaju.

Poslovanje strogo točno i savjestno.

Brzojavi: Poljodjelska, Rieka.

NAJBOLEJE SREDSTVO
ZA NIEGOVANJE

USTA I ZUBI.

Glavno slatkošte za Dalmaciju - Šibenik
kod gosp. VINKA VUČIĆA

Ne čitati

samo, već kušati se mora
davno prokušani medicinski

Steckendorf Sapun

od tijanovna mlijeka

od BERGMANNA i druga, Dražđani i
Tetschen na L. od prije poznat pod
imenom BERGMANNO SAPUNA
od tijanovna mlijeka
da se lice oslobođi od sunčane pješčice, da
zadobije bijeli tein i nježna boja

Predplatne komad 80 para
u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik.

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u Krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz 2 $\frac{3}{4}$ %
• • • 15 • • 3 $\frac{3}{4}$ %
• • • 30 • • 4 $\frac{1}{4}$ %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim
(sterlinam) uz uložničke Listove:
sa odkazom od 15 dana uz 2 $\frac{1}{2}$ %
• • • 30 • • 2 $\frac{1}{2}$ %
• • • 3 • • 3 $\frac{1}{2}$ %

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriestop 15.og Novembra i 10.od Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosico sa škademcom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 $\frac{1}{2}$ %.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz kamatnik koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glaselih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domaćic svojih korenista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na stednju uz dobit od 3 $\frac{1}{2}$ %.

Otvore tekucé račune u raznim vrednotama.
Iakass: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mesta Inostranstva, odrezači i izričeban vrednostnih papira uz umjerenje uvjet.

Izdaje svojim korenistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Görlic, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavor, Linz, Olomouc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Teplitz, Troppau, Warnsdorf, Bečko-Novomjesto i druge glavne gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Razpolaze bogatom zbirkom optičnih predmeta, obavlja naručbe i spram lječničkog propisa.

Prima naručbe tablica od kovine i od počekljenog željeza budu koje veličine i boje.

U Šibeniku uzorke tablica drži gosp. N. Boman, koji takodjer prima naručbe.

Izdaje Kreditne listove sva na mesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i javnih papira.

Otvore kredite uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predajmove na vrednostne papire, robu, warante i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladista Kontiranja (Contirino-Lager).

Preuzimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garantiju proti kojoj mu drago pogibjeli provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnog organa primaju se pohranu vrednostnih papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanju istih.

Osigurava vrednostne predmete putem gubitnicu žičanju, BANKA COMMERCIALE TRIESTINA.

JOSIP CADEL

optičar-specialista

ZADAR.

Zakleti projentjer za Dalmaciju.

Sjedište u TRSTU.

Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMISSIMA

CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 25 franko Šibenik

netto težina (ne brutto za netto)

Novac se salje unaprijed ili uz pouzeće

Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTA
FAUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU:

Jedan od najboljih načina, da se **dječa** sačuvaju zdrav, da im se poboljša krv i ojačaju pluća jest davati im više puta na dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlekom. — Preporuča se i starijima preli nažešem.

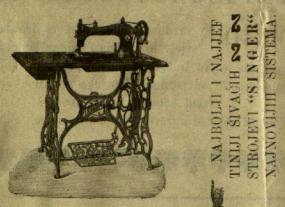
Cista naravskog meda po 60 nov., klg. može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik
(prije A. Junačkovića)

preporuča svoj bogato obskrbljeni dučan raznim ljekovitim noirodijama, predmetima iz gume, svakovrstnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfema i predmeta nožnih za bolestnike.

Svaki trgovac, koji ne oglasi svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

DOBIVAJU SE SAMO U SKLADISTU
ŠIVACIH STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI — ŠIBENIK

Stovanom občinstvu preporučujem upotrebljavanje MAGAZINOVE SMREKOVAČE, koja okrepljuje želudac, razgrija žive, zauštavlja proljev i lieči od groznice, tifusa, hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“ dobiva se kod distilera

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

Čudnovat je uspjeh

koji se postizava uporabom najnovijeg tisala za kose od orahova ekstrakta

Nuisol-a

od Bergmanna i druga u Dražđaninim i Teschen na L., jer nadmašuje naravnom bojom, koju daje vlasnici i braći, sve dozadnje pronalaze.

Dobiva se u staklenkama po K 2,50 u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik

JADRANSKA BANKA

u Trstu

Bankovne prostorije u ulici Nicolò Macchiavelli, br. 26.

započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje predajmove na vrednostne papire, kao i na robu ležen u javnim skladistima.

Kupuje i prodaje vrednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebreni novac, te banknote, i unovčuje kupovne i izdričebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznačke na sva glavna tržista monarkije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukreavanja.

Prima novac na štendioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najusavjetnije uz vrlo unjerenje uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najnije uvjete.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centralna u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamčavanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te uz potvrde na tečni ili na ček račun.

Premjena vrednosne papire i ino vrednote u pohranu. Preuzima u svrhu naplate mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predajmove na vrednosne papire, zlatni i srebreni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrednosne papire i vrednote, naročito sve vrste državnih i privatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, založnica prioritetnih obveznika, inostranskih novaca u papiru, deviza, zlatnog i srebrenog novca naše zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvucene srećke, zadužnice i dospijele kupone, te nabavlja nove kuponske arke. Provadja osiguranje proti tečajnom gubitku izričebanih srećaka i zadužnica.

Obavlja vinkulacija i devinakulacija svih vrsti vrednosnih papira, polaze vojničko-ženilene i sve druge jamčevine u vrednosnim papirima, te provadja konverzije.

Izvršuje izplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pismo.

Ekskomptira mjenice, naputnice i kupone vrednosnih papira. — Prodaje promese za sva računa. — Obavlja bezplatno reviziju svih srećaka naših države i drugih u njoj dozvoljenih. — Osim toga obavljaće i sve ostale transakcije, koje zasećaju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve potanje obavijesti daje radno usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU

Častim se preporučit p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, brotarovstinama svoju krasno uredenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

-- svijeće od pravog pčelinjeg voska --

kao i finog crvenog tamjana.

Prodajem dobra i sviježe — po zdravje — koristna meda Klg. po K 1:20 para.

Kupujem za dobru cijenu u svim kolikočama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušteriju obavljam najspretnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) glavna ulica

Jedina hrvatska tvornica voštanih svijeća u Šibeniku

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU